

Поморская Академия
в Слупске

Казахский Национальный
Педагогический Университет
имени Абая

Институт Филологии

Центр казахской культуры и науки имени Абая
при Кафедре Неофилологии (Слупск, Польша)

приглашают к участию в

**V Юбилейном Международном научном семинаре
«Абаевские чтения: история и перспективы культуры Казахстана
в евразийском пространстве»**, посвященном 95-летию КазНПУ имени Абая
и 100-летию педагога, ученого и переводчика А.Л. Жовтиса.

26 мая 2023 г.

Почетный Патронат:
Посольство Республики Казахстан
в Республике Польша

Организационный Комитет:

*Председатель – dr hab. Danuta Gierczyńska, prof. AP,
Координатор Центра – dr Maxim Ponomarenko,
Научная поддержка –
prof. dr hab. Galina Nefagina, prof. zw. AP,
д.ф.н., профессор Сауле Абишева (Алматы, Казахстан),
mgr Ewa Promińska, преподаватель кафедры Неофилологии.*

Слупск-Алматы 2023

Приглашаем принять участие в **V Юбилейном международном научном семинаре «Абаевские чтения: история и перспективы культуры Казахстана в евразийском пространстве»**, посвященном 95-летию КазНПУ имени Абая и 100-летию педагога, ученого и переводчика А.Л. Жовтиса.

Семинар пройдет 26 мая 2023 г. в смешанном формате (в очной и дистанционной форме).

Рабочие языки: польский, казахский, русский, английский

Регламент выступления: 10-15 минут

Срок подачи заявок: до 14 мая 2023 г.

Электронная почта для подачи заявок: abaicentrum@apsl.edu.pl

Международный научный семинар «Абаевские чтения: история и перспективы культуры Казахстана в евразийском пространстве» является ежегодным мероприятием, которое проводится в **Центре казахской культуры и науки имени Абая при Кафедре Неофилологии Поморской Академии в Слупске (Польша)**.

Центр был создан в 2019 году. Его основной задачей является расширение межкультурного взаимодействия между поляками и казахстанцами, а также научное сотрудничество: организация семинаров и других мероприятий.

Соорганизатором семинара выступает Казахский Национальный Педагогический Университет имени Абая в Алматы, многолетний партнер Поморской Академии в Слупске и официальный Учредитель Центра.

Семинары проходят ежегодно со дня открытия Центра. Они представляют собой первый цикл научных мероприятий в Польше, посвященных Абаю Кунанбаеву и другим представителям культуры Казахстана. Абай является выдающимся казахским поэтом, философом, композитором и просветителем второй половины XIX века. Его также называют «отцом казахской литературы». Его личность и творчество всесторонне исследуются на «Абаевских чтениях».

Тематика семинара не ограничивается исследованием творческого наследия Абая. Она включает в себя также различные аспекты многонациональной культуры Казахстана, его истории, литературы, музыки, традиций. Существенное значение имеет культурное и этническое разнообразие многонационального Казахстана и взаимодействие различных культур между собой. В рамках семинара приветствуется обсуждение актуальных вопросов культуры и общественной жизни Республики Казахстан, в том числе специфики современного литературного процесса.

Искренне надеемся, что в дальнейшем встречи в стенах Поморской Академии в Слупске станут доброй традицией для всех тех, кто интересуется литературой и культурой Казахстана и ролью Абая Кунанбаева в мировом культурном пространстве.

Одной из приоритетных задач данного семинара является развитие исследований творчества Абая, а также истории, литературы и широко понимаемой культуры Казахстана в Польше и соседних с ней странах. Еще одна важная задача – создание в европейском научном поле дискуссионной площадки для молодых ученых.

К участию приглашаются студенты, магистранты, докторанты и преподаватели польских и зарубежных вузов, а также все те, кто интересуется творчеством Абая Кунанбаева и культурой Казахстана.

Расходы за проезд и проживание несут сами участники или направляющая сторона. Каждый участник получает **именной сертификат**. Форма заявки для участия находится в **приложении № 1** к данному письму. Обращаем Ваше внимание на то, что студентам необходимо указать данные своего научного руководителя или куратора (Ф.И.О., ученая степень, место работы, должность).

Возможность дистанционного участия в Семинаре ограничена, а принятие или отклонение заявки зависит от решения Оргкомитета, принимаемого на основании актуальности и научной новизны предлагаемой темы доклада.

В рамках пятилетнего Юбилея нашего научного семинара пройдет **декламация стихотворений казахских поэтов**. Если Вы хотите принять участие в декламации, пожалуйста, **укажите это в заявке** (*приложение № 1*) и ознакомьтесь с представленным **списком произведений** (*приложение № 2*).

Приглашаем Вас подписаться на страницу Центра казахской культуры и науки имени Абая в социальной сети Facebook: <https://www.facebook.com/abaicentrumslupsk>.

С наилучшими пожеланиями,
Члены Организационного Комитета

ЗАЯВКА НА УЧАСТИЕ

в V Юбилейном международном научном семинаре “Абаевские чтения: история и перспективы культуры Казахстана в евразийском пространстве”, посвященном 95-летию КазНПУ имени Абая и 100-летию педагога, ученого и переводчика А.Л. Жовтиса.

Слупск-Алматы, 26 мая 2023 г.

Ф.И.О. _____

Ученая степень _____

Должность _____

Высшее учебное заведение (город, страна) _____

Адрес для корреспонденции _____

E-mail _____

Телефон _____

Ф.И.О., ученая степень и должность научного руководителя (для студентов)

Тема выступления _____

Краткая аннотация (3-5 предложений) _____

Формат выступления: очный, дистанционный (нужное подчеркнуть)

Мультимедийное сопровождение: презентация, видеоролик, другое (нужное подчеркнуть)

Участие в декламации стихотворений: да, нет (нужное подчеркнуть)

Название стихотворения (из представленного списка в приложении № 2):

Выражаю согласие на обработку моих личных данных, содержащихся в заявке и прикрепленных документах с целью участия в научном мероприятии, проводимом на базе Поморской Академии в Слупске (ul. Arciszewskiego 22A, 76-200 Słupsk), согласно со ст. 7 распоряжения Европейского Парламента и Европейского Совета 2016/679 от 27 апреля 2017 года. Вместе с тем, заявляю, что был проинформирован о праве для отзыва своего согласия на обработку персональных данных в любой момент без влияния на соответствие закону обработки данных; о праве доступа к своим данным, их изменению, удалению или ограничению их обработки; о внесении возражения против обработки данных и праве их переноса, а также подачи жалобы в надзорный орган. Контакт с инспектором Охраны Данных – e-mail: inspektor@apsl.edu.pl

Дата и подпись участника

Стихотворения казахских поэтов

№ 1

**МАҒЖАН ЖҰМАБАЕВ
ҚАЗАҚ ТІЛІ**

Күш кеміді, айбынды ту құлады,
Кеше батыр – бүгін қорқақ, бұғады.
Ерікке ұмтылған ұшқыр жаны кісенде
Қан суынған, жүрек солғын соғады.

Қыран құсты қос қанаты қырқылды,
Күндей күшті күркіреген ел тынды.
Асқар Алтай — алтын ана есте жоқ,
Батыр, хандар — асқан жандар ұмытылды!

Ерлік, елдік, бірлік, қайрат, бақ, ардың, —
Жауыз тағдыр жойды бәрін не бардың...
Алтын Күннен бағасыз бір белгі боп,
Нұрлы жұлдыз, бабам тілі, сен қалдың!
Жарық көрмей жатсаң да ұзақ, кен-тілім,
Таза, терең, өткір, күшті, кең тілім,
Тарап кеткен балаларыңды бауырыңа
Ақ қолыңмен тарта аларсың сен, тілім!

№ 2

**СҰЛТАНМАХМҰТ ТОРАЙҒЫРОВ
ҚАЗАҚ ТІЛІ**

Сүйемін туған тілді анам тілін,
Бесікте жатқанымда-ақ берген білім.
Шыр етіп жерге түскен минутімнен,
Құлағыма сіңірген таныс үнім.
Сол тілмен шешем мені әлдилеген,
Еркелеткен, құлыным, жаным деген.
Сол тілменен бірінші білгізілген,
«Апа» деген сүйгендік сөз хәм менен.
Қалжақтап алып қашып құрбы бөркін,
Сол тілменен ойнадым далада еркін.
Сол тілменен бірінші сыртқа шыққам,
Өмірден, ен даладан ұққам көркін.
Сол тілменен білгіздім тілегімді,
Бірінші сүйген жарға жүрегімді.
Маған қарай тығылып «жаным» деген,
Мойнына апарғанда білегімді.
Сол тілменен үйрендім нәрсе аттарын,
Сол тілменен ұғынды, әдетті мен
жаттадым,
Ең бірінші сол тілмен сыртқа шықты,
Сүйгенім, жек көргенім, ұнатқаным.

№ 3

**МАҒЖАН ЖҰМАБАЕВ
МЕН ЖАСТАРҒА СЕНЕМІН**

Арыстандай айбатты,
Жолбарыстай қайратты –
Қырандай күшті қанатты.
Мен жастарға сенемін!
Көздерінде от ойнар,
Сөздерінде жалын бар,
Жаннан қымбат оларға ар,
Мен жастарға сенемін!
Жас қырандар – балапан,
Жайып қанат ұмтылған.
Көздегені көк аспан.
Мен жастарға сенемін!
Жұмсақ мінез жібектер.
Сүттей таза жүректер.
Қасиетті тілектер –
Мен жастарға сенемін!
Тау суындай гүрілдер,
Айбынды алаш елім дер,
Алтын Арқа жерім дер,
Мен жастарға сенемін!
Қажу бар ма тұлпарға,
Талу бар ма сұңқарға,
Иман күшті оларда,
Мен жастарға сенемін!...
Алаш айбынды ұраны,
Қасиетті құраны,
Алаштың олар құрбаны,
Мен жастарға сенемін!
Мен сенемін жастарға.
Алаш атын аспанға
Шығарар олар бір таңда,
Мен жастарға сенемін!

№ 4

**МҰҚАҒАЛИ МАҚАТАЕВ
ТУҒАН ЖЕРГЕ**

Таныс өлке,
Таныс аймақ,
Таныс маң:
Анау жерде - құрбылармен алысқам,
Анау жерде - құрбы жанмен табысқам.
Алба-жұлба ақша бұлттар жарысқан,
Таулар әне, ұйықтап кеткен данышпан,

Жолдар анау, шұбатылып шаңы ұшқан,
Таныс өлке, таныс аймақ, таныс маң.
Шабындықтар,
Егістіктер,
Тоғайлар.
Төбелердің төбесінде - көк айдар.
Ақ сағыммен араласып, аулаққа,
Сағым болып бара жатыр көп ойлар.
Бір тынбайды шегірткенің шырылы,
Жел қозғаған ақ шилердің сыбыры,
Бәрі таныс - кісінеген құлыны
Ін аузында шаңқылдаған суыры.
Айналайын!
Атамекен, Ақ мекен!
Қандай қазақ іздеп сені тапты екен?!
Туған өлке тәтті екен ғой,
Тәтті екен!

№ 5

МҰҚАҒАЛИ МАҚАТАЕВ ҚАРА ӨЛЕҢ

Қалқам,
Мен Лермонтов, Пушкин де емеу,
Есенинмін демедім ешкімге мен,
Қазақтың қара өлеңі - құдіретім,
Онда бір сұмдық сыр бар естілмеген.
Жат жерді жастанғанда жазатайым,
Қанымен жазды, мүмкін, ағатайым.
...Қасиетіннен, қара өлең, айналайын,
Қазақтың дәл өзіндей қарапайым.
Түзу-түзу тілінген таспадайын,
Қамшы өремін таспадан басқадайын.
Қаламасаң қамшымды аулақ жүргін.
Қараша үйдің есігін ашпа, ағайын!
Түзу-түзу жыртылған аңыздайын,
Аңызыма неге нәр тамызбайын.
Қара өлеңі қазақтың қаза болса,
Қара көзден неге қан ағызбайын.
Іздемпаздық менің де бар өнерім,
Будан жасап бидай мен тары егемін.
Қазан-миым бәрін де қайнатады.
Дара қойып қазақтың қара өлеңін.
Ақынмын деп қалай мен айта аламын,
Халқымның өзі айтқанын қайталадым.
...Күпі киген қазақтың қара өлеңін,
Шекпен жауып, өзіне қайтарамын...

№ 6

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ ОҚУҒА ШАҚЫРУ

Балалар!
Оқуға бар!
Жатпа қарап!
Жуынып, киініңдер шапшаңырақ!
Шақырды тауық мана әлдеқашан,
Қарап тұр терезеден күн жылтырап.
Адам да, ұшқан құс та, жүрген аң да,
Жұмыссыз тек тұрған жоқ ешбір жан да:
Кішкене қоңыз да жүр жүгін сүйреп,
Барады аралар да ұшып балға.
Күн ашық, тоғайлар шат, ың-жың орман,
Оянып жан-мақұлық түнде қонған,
Шығады тоқылдақтың тоқ-тоқ даусы,
Сайрағы сарғалдақтың сыңғырлаған.
Өзенде балықшылар ау қарап жүр,
Тоғайда орақ даусы шаң-шұң орған.
Аллалап, ал кітапты қолдарыңа!
Құлдарын Құдай сүймес жалқау болған.

№ 7

АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ ҚАЗАҚ САЛТЫ

Қалтылдақ қайық мініп еспесі жоқ,
Теңізде жүрміз қалқып кешпесі жоқ.
Жел соқса, құйын қуса жылжи беру
Болғандай табан тіреу еш нәрсе жоқ.
Бұл күйге бүгін емес, көптен кірдік,
Алды-артын аңдамаған бетпен кірдік.
Шығармай бір жеңнен қол, бір жерден сөз,
Алалық алты бақан дертпен кірдік.
Бейне бір құдіретті сынағандай,
«Сақтар деп, сақтар болса» - сертпен
жүрдік.
Жат жақты Жаратқанға күзеттіріп,
Жақынмен ырылдастық, иттей үрдік.
Білдірдік елдің сырын, ердің құнын,
Елеріп ерегіске екі-үш күндік.
Кіреді тентек есі түстен кейін,
Мүшкілін халіміздің жаңа білдік.
Әлі де, саңылаусыз салтын бағып,
Түрі жоқ іс айтатын пәлен дерлік.
«Ұлы той көппен көрген жалғыз мен бе? -
Деп отыр, - не болса да жұртпен көрдік».

№ 8

СҰЛТАНМАХМУТ ТОРАЙҒЫРОВ МЕН ҚАЗАҚ

Мен – қазақ, қазақпын деп мақтанамын,
Ұранға Алаш деген атты аламын.
Сүйгенім қазақ өмірі, өзім қазақ,
Мен неге қазақтықтан сақтанамын?

Алтай, Ертіс, Сырдария, Есіл, Жайық,
Арасан қоныс қылдым ірге жайып.
Елім, жерім қорғайтын ерім болып,
Ер жеттім ен далада лықа тойып.

Ер Түрік ұрпағымын даңқы кеткен,
Бір кезде Еуропаны тітіренткен.
Кіргені есік, шыққаны тесік болып,
Күнбағыс, Күншығысқа әмірі жеткен.

Кешегі хан Шыңғыстың ұрпағына,
Талай царь, талай князь тәжім еткен.
Мен қазақ, қазақпын деп мақтанмын,
Ұранға Алаш деген атты аламын.

Сүйдіріп жүрегімді тартқан менің,
Сарыарқа, Сарыдала туған жерім.
Көк күмбездің астында көк масаты,
Сәулемен алтындаған сары белім.

Кең дала, шаңсыз ауа, таза қоныс,
Иісі аңқып бетім сүйген самал желім.
Кіндік болып малменен жанды өсірген,
Жаз жайлау, күзгі күзек қысқы тебін.

Даламның мен сағынам бек пен ханын,
Ел үшін аямайтын шыбын жанын.
«Қайғысыз ұйқы ұйықтатып»
Қайғыруссыз жылқы бақтырып,

Қалыңсыз қатын құштырып,
Алашты «алаш» қылған сабаздарым.
«Топтан торай шалдырмасқа,
Қазақтың бір тайын кәпірге алдырмасқа.

Бір түнде тоқсан ойланып,
Тоғыз төңкерілетін...»

Ел қорғаны ерімнің сүйем бәрін.
Мен – қазақ, қазақпын деп мақтанамын,
Ұранға Алаш деген атты аламын.
Сүйгенім қазақ өмірі, өзім қазақ,
Мен неге қазақтықтан сақтанамын?

№ 9

МҰҚАҒАЛИ МАҚАТАЕВ ҮШ БАҚЫТЫМ

Ең бірінші бақытым – Халқым менің,
Соған берем ойымның алтын кенін.
Ол бар болса, мен бармын, қор
болмаймын,
Қымбатырақ алтыннан нарқым менің.

Ал екінші бақытым – Тілім менің,
Тас жүректі тіліммен тілімдедім.
Кей – кейде дүниеден түңілсем де,
Қасиетті тілімнен түңілмедім.

Бақытым бар үшінші – Отан деген,
Құдай деген кім десе, Отан дер ем!
... Оты сөнген жалғанда жан барсың ба?
Ойланбай – ақ кел дағы от ал менен.

Түтін түтет,
Өс, өрбі, көгере бер,
Немерелер көбейсін, шөберелер.
Жадында ұста :
Жақсылық күтпегейсің!
От емес, оқ сұрасаң менен егер!

Үш бірдей бақытым бар алақанда,
(Мені мұндай бақытты жаратар ма?!)
Үш күн нұрын төгеді аспанымнан,
Атырау, Алтай, Арқа, Алатауға!!!

№ 10

МҰҚАҒАЛИ МАҚАТАЕВ ЕЙ, ӨМІР

Дүниенің ағын да, қарасын да,
Мыңқ етпейсің, қабылдап аласың да.
Қарасымен шамаң жоқ таласуға,
Ей, өмірім, зымырап барасың ба?
Жер мен көктің желпініп арасында,
Желігесің, түсесің қара суға.
Құйын қуған қаңбақтай аласұра,
Ей, өмірім, зымырап барасың ба?
Мен отырмын теңіздің жағасында,
Бересім де жоқ оған, аласым да.
Мені тастап, толқындар, ағасың ба?
Толқынданып, өмірім, барасың ба?
Шаң шығарып ізінен құйындаған,
Барасың ба, өмірім, қиындаған?
Сыйын маған,
Ей, өмір, сыйын маған,
Сыйыңды алам мен сенің бұйырмаған.

№ 11

АБАЙ КҮНАНБАЙҰЛЫ БІЛІМДІНЕН ШЫҚҚАН СӨЗ

Білімдіден шыққан сөз
Талаптыға болсын кез.
Нұрын, сырын көруге,
Көкірегінде болсын көз.

Жүрегі - айна, көңілі - ояу,
Сөз тыңдамас ол баяу.
Өз өнері тұр таяу,
Ұқпасын ба сөзді тез?

Әбілет басқан елерме,
Сөзге жуық келер ме?
Түзу сөзге сенер ме,
Түзелмесін білген ез?

«Айтшы айтшылап» жалынар,
Ұққыш жансып шабынар.
Ұқпай жатып жалығар,
Ұйқылы-ояу бойкүйез.

Жас баладай жеңісқой,
Байлаулы емес ақыл, ой.
Ойлағаны - айт пен той,
Ыржың-кылжаң ит мінез.

Сұлу қыз бен я батыр
Болмаған соң , тәңірі алғыр,
Шығып кетер, я қалғыр,
Оған ақыл - арам без.

Жақсыға айтсаң, жаны еріп,
Ұғар көңіл шын беріп,
Дертті ішіне ем көріп,
Неге алтынды десін жез.

«Ой, тәңір айшыл» кер есек,
Қулық, сұмдық не өсек
Болмаған соң, бір есеп -
Мейлі қамқа, мейлі бөз.

№ 12

МІРЖАҚЫП ДУЛАТҰЛЫ ЖАСТАРҒА

Найзаменен түртсе де,
Жатырмын, қазақ, оянбай.
Мұнша қалың ұйқыны
Бердің бізге, ой, Алла-ай!

Бар ма екен біздей ғафыл жұрт,
Атырафқа көз салсақ.
Көзі іскенше ұйқыға
Келе жатқан тоя алмай?

Етемін үміт жастардан,
Жаңа гүл шашқан бақшадай.
Мұрадын оңай кім табар,
Жар салып жұртқа қақсамай?

Халыққа, жастар, басшы бол!
Қараңғыда жетектеп.
Терең судан өтер ме,
Мың қойды серке бастамай?